

The voyage of saint Brendan : representative versions of the legend in English translation / under the general editorship of W.R.J. Barron and Glyn S. Burgess. – University of Exeter Press, 2002. -377 p. ; 24 cm
ISBN 0-85989-656-0 Prijs: £ 45,-

Zoals bekend, is *De reis van Sint Brandaan* een Middelnederlands werk dat door vele literatuurhistorici als een meer dan geslaagd staaltje van middeleeuwse vertelkunst wordt gezien. Sinds 1994, toen de tekst met een moderne vertaling van Willem Wilmink in de reeks Nederlandse Klassieken van Uitgeverij Prometheus/Bert Bakker uitgegeven werd, heeft een breed publiek deze mening onderschreven, zoals onder meer blijkt uit de heruitgave van het boek als Ooievaarpocket in 2000. De lezers die hun blik willen verruimen door kennis te maken met de internationale Brandaantraditie, worden in *The Voyage of St Brendan* op hun wenken bediend. In dit boek, dat onder redactie van W.R.J. Barron en Glyn S. Burgess verscheen, is een groot aantal versies van het verhaal over de wonderbaarlijke zeereis van de heilige Brandaan in Engelse vertalingen bijeengebracht. Na een algemene inleiding van de hand van Burgess (p. 1-11) wordt de achtste-eeuwse *Navigatio sancti Brendani abbatis* geïntroduceerd door Jonathan M. Wooding (p. 13-25) en vertaald door John J. O'Meara (p. 26-64). Burgess tekent vervolgens voor de inleiding (p. 65-73) en de vertaling (p. 74-102) van de Anglo-Normandische versie, *Le Voyage de saint Brandan* door een zekere Benedeit, daterend uit het begin van de twaalfde eeuw. De Middelnederlandse *Reis van Sint Brandaan*, bewaard gebleven in twee codices van omstreeks 1400, wordt door W.P. Gerritsen aan de lezers voorgesteld (p. 103-106) en vertaald door dezelfde auteur in samenwerking met Peter K. King (p. 107-130). De Duitse versie van het verhaal, daterend uit het einde van de veertiende of het begin van de vijftiende eeuw, wordt ingeleid (p. 131-133) en vertaald (p. 134-153) door Gerritsen en Clara Strijbosch. Mark Davie ontfermt zich vervolgens over de veertiende-eeuwse Venetiaanse tekst (inleiding: p. 155-163; vertaling p. 164-230). In het geval van de Occitaanse versie, die voor 1211 ontstaan is, laat Margaret Burrell na een korte inleiding (p. 231-233) de vertaling vergezeld gaan van een tekstuitgave (p. 234-247). Dezelfde auteur zorgt voor een introductie op (p. 249-251) en uitgave en vertaling van de korte Catalaanse versie van Brandaans reisverhaal (p. 252-263). De fragmentarische Noorse variant wordt ingeleid (p. 265-267) en uitgegeven en vertaald (p. 268-275) door Andrew Hamer. Het verhaal over Brandaan zoals dat opgenomen is in de dertiende-eeuwse *South English Legendary*, wordt voorgesteld (p. 277-283) en uitgegeven en vertaald (p. 284-321) door W.R.J. Barron, die ook tekent voor William Caxtons Brandaanverhaal in *The Golden Legend*, dat in 1484 voor het eerst van de pers kwam (inleiding: p. 323-327; uitgave: p. 328-343). Een beknopt notenapparaat en een bibliografie sluiten dit nuttige boek af.

Bart Besamusca

Al t'Antwerpen in die stad : Jan van Boendale en de literaire cultuur van zijn tijd / Wim van Anrooij e.a.. Amsterdam : Prometheus, 2002. - 208 p. ; 21,5 cm
(Nederlandse literatuur en cultuur in de Middeleeuwen 24)
ISBN 90-446-0099-0 Prijs: € 22,50

Het onderzoek naar het letterkundige milieu in de stad Antwerpen is de afgelopen jaren sterk ontwikkeld, met Wim van Anrooij als de daadkrachtige instigator en het NCLM-project als ideale basis. Er is bovendien een samenwerkingsverband van de onderzoeksschool Mediëvistiek met de universiteiten van Antwerpen, Leuven en Gent met als thema 'Stads cultuur in de laat-middeleeuwse Nederlanden', dat onder meer de vorm heeft gekregen van een workshop over 'Literatuur in en rond Antwerpen (1300-1350)'. De bijdragen aan de bundel *Al t'Antwerpen in die stad* zijn uit die workshop voortgekomen en tonen allerlei facetten van de teksten die aan de 'Antwerpse school' dan wel diens voornaamste (of enige?) representant Jan van Boendale worden toegeschreven.

In zijn inleiding somt Wim van Anrooij die teksten op (onder meer 6 versies van de *Brabantse yeesten*, maar ook *Sidrac*, de *Dietsche Doctrinale* en *Melibeus*), daarbij gelijk aangevend dat bijna al de teksten op naam van Boendale staan. In het afsluitende hoofdstuk